СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 3. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 4. січня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 3. Jersey City, N. J., Saturday, January 4, 1930. THREE CENTS.

КОЛЯДУЙМО НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА НА ТИХІМ ОКЕАНІ

СКОЇЛАСЯ, КОЛИ ГОТОВИЛИСЯ ЗНЯТИ КІНЕМАТОГРАФІЧНУ КАРТИНУ. ЗГИНУЛО 10 ОСІБ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 3 січня. — Три літаки вилетіли над море, щоби виготовити знимки для фільмової корпорації Факса. Мали зняти сцену, яка представляла смерть бельгійського мілionера Левенштайна, котрий мав скочити з літака, коли летів з Бельгії до Англії. Знимали картину на висоті 3,000 стіп.

Та нагло вибух огонь у двох кабінах. Літаки впали в море, а жертвами того нещасливого випадку впало 10 осіб, котрі загинули. Згоріли два літаки, а третий виратувався.

ЗНАЙШЛИ ВУГОЛЬ ПІД БІГУНОМ.

ЛИТЛ АМЕРИКА (Антарктика), 3 січня. — Полярний дослідник Бирд доносить, що одержав відомости від д-ра Ґуда, що він знайшов вуглевий пісок на горах, на 6,000 стіп високих. А саме так високо видрапався д-р Ґуд з своїми товаришами, з якими робить ґеольоґічні досліди довкола полудневого бігуна.

ВОКЕР ПРО ПІДВИШКУ ПЛАТНІ.

НЮ ЙОРК, 3 січня. — Зприводу того, що мейор Вокер перевів підвишку своєї платні, а рівнож і инших високих урядників, піднято з ріжних боків крик, закидаючи мейорови „неморальне" поступовання.

У відповідь на це Вокер назвав таку критику нікчемною і негідною демаґоґією осібняків, котрі з зависти і злоби думають ощадити містови доляра, а не піднимають голосу, коли видаються сотки міліонів. Він ствердив, що в такий самий спосіб підносять собі посли чи сенатори, а ніхто проти цього нічого не говорить, бо це природне й законне. Разом з тим Вокер заявив, що його підвишка виносить річно $15,000 і коли ходить про його особу, то він віддає її на добродійні ціли тепер і віддаватиме кождого року через весь час свого урядовання. Хотів би одначе почути дещо й про дбайливість критикуючих демаґоґів про забезпечення численних добродійних інституцій, про які вони досі не памятали.

ВІЧЕ В СПРАВІ „НЮПОРТСЬКОЇ МАСАКРИ".

БОСТОН, 3 січня. — Велика історична Фенейл Гол була переповнена людьми, котрі прибули на протестаційне віче, скликане зприводу вбивства трох моряків, котрі пачкували алькоголь. Члени прибережної сторожі, які постріляли моряків, запилися забраним алькоголем і продавали його постороннім людям. Їх поставлено тепер перед военний суд. Так говорено на вічу, на якім протестовано проти вбивства моряків, називаючи це „нюпортською масакрою".

ДЖЕНИНҐС УСТУПИВ.

КАЖЕ, ЩО СТАЛОСЯ ЦЕ НАСЛІДКОМ РАН, ЯКІ ОДЕРЖАВ ПІДЧАС БУНТУ ВЯЗНІВ В ОБОРН.

ОЛБАНІ, 3 січня. — Бриґадир Едґар С. Дженинґс, директор вязниці в Оборн, Н. И., уступив з свого становища. Проти нього поведено вже від довшого часу сильну кампанію, уважаючи його головним виновником бунту вязнів.

З заяви Дженинґса виходить, що він уступив з власної волі ізза лихого здоровля, а особливо ізза ран, які завдали йому вязні підчас послідного бунту.

ОГОНЬ НА МОРЮ.

СЕН ПЕДРО (Каліфорнія), 3 січня. — Довкола военного корабля „Саратоґи" повстав огонь, бо занялася ґазоліна, яку розлято на поверхні моря. З якої причини повстав огонь, досі невідомо. По причині огню згоріла лодка капітана корабля, а з нею двох маринарів. Чотирох маринарів були тяжко ранені від огню.

МАЛОЛІТНІ БАНДИТИ.

НЮ ЙОРК, 3 січня. — Вилєм Геґерти з Бруклина, літ 16, поповнив разом з двома ще молодшими від себе товаришами 150 вломів. Впадав до чужих домів і забирав футра. А впадав до домів звичайно тоді, коли там були забави й було богато гостей. На протязі двох місяців допустилися молоді злочинці 150 таких нападів.

КЛИЧУТЬ БОРУ НА ПОМІЧ.

ОЛБАНІ, 3 січня. — Републиканці нюйорського стейту хочуть розпочати в леґіслятурі кампанію за форсовання прогибіції. Рішили покликати сенатора Бору як прогибіційного чемпіона, щоби навчив їх нових способів боротьби з ворогами прогибіції.

БОМБА НА РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК.

ВАШИНҐТОН, 3 січня. — Миссис Наомі Гол, котра вийшла перед кількома тижнями заміж, одержала через почту різдвяний пакунок. Коли його розпакувала, виявилося, що це була бомба, яка експльодувала. Миссис Гол згинула на місці, а її мала сестра померла в шпиталі. Є ще дві особи смертельно ранені, а це мати й бабка Миссис Гол. Кажуть, що ту бомбу переслав один з тих, котрий любився в Миссис Гол, а за котрого вона не вийшла заміж.

ЧУТКИ ПРО УСТУПЛЕННЯ ЕСПАНСЬКОГО ДИКТАТОРА.

Від довшого вже часу курсують чутки, що еспанський диктатор Прімо-де Рівера має зрезиґнувати. Тепер знову появилися чутки, що самий король просив його не резиґнувати.

Се вказувало би на те, що еспанський диктатор не є ніяким диктатором, а тільки лялькою в руках короля.

ПРОТЕСТ ПРОТИ АРЕШТІВ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Українська Громада м. Брюселя, обговоривши останні події, що мали місце на Україні, постановила:

рішуче протестувати проти крівавого терору, яким большевицька влада на Великій Україні намагається здушити українське життя і національні змагання Українців,

висловити гаряче співчуття українській молоді м. Львова, яка чинно заманіфестувала свою відразу супроти ганебної й облудної політики большевиків в українській національній справі.

В БУКАРЕШТІ ГОНОР ПОНАД УСЕ.

Румунський журналіст, відомий украïножер Памфіль Шейкару, був приневолений іти на шаблі з одним артистом Національного Театру, про якого написав Шейкару злу критику. Шейкару отримав легку, а артист тяжку рану. Насувається тепер питання, чи артист буде тепер краще грати, чи п. Шейкару ліпше критикувати.

ПОЛІЦАЙ ПРОБИВ ВЯЗНЯ БАҐНЕТОМ.

Постерунковий Франц Копек відпроваджував арештованого Федора Сливанюка до вязниці у Печеніжині. По дорозі вязень посперечався з постерунковим і хотів утікати. Тоді Франц Копек кинувся на вязня з баґнетом і поранив його в руку, після чого окріваленого Сливанюка відпровадив до вязниці.

АВСТРІЯ ПРОТИ ДОВОЗУ З ПОЛЬЩІ ЗБІЖЖА І СВИНЕЙ.

Віденські часописи подали вістку, що австрійське правительство піднесе мита на заграничне збіжжа і свині. І так, замісць 2 шілінґи за сотнар збіжжа буде платитися 6 шілінґів (один шілінґ — 1.25 зол.) мита за кождий довезений зза границі корець. Мито на муку буде підвищене з 5 на 8 шілінґів.

Також митні оплати на довезені свині будуть підвищені. Дотепер свині тяжчі як 110 кґ. живої ваги були вільні від мита. Тепер щойно поверх 125 кґ. ваги не буде платитися мита.

Від піднесених митних оплат пострадає хліборобство в Польщі, між иншими також українські хлібороби. Бо вивіз господарських продуктів, а особливо свиней, ще більше буде утруднений і в наслідок високого мита спадуть ціни.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО

Заходом Т-ва Українських Дяковчителів в неділю, дня 5-го грудня, із стації WAAT в Джерзи Сити Хор ім. М. Лисенка із Джерзи Сити під проводом свого діріґента п. А. Ґели відспіває Різдвяні Коляди й Щедрівки в слідуючім порядку: 1) **По всьому світу весела новина;** 2) **Спи, Ісусе;** 3) **Предвічний;** 4) **Тихо всюди;** 5) **Нова радість стала;** 6) **Щедрий вечір.** Всі повищі пісні аранжував о. Володимир Держирука; 7) **Український танець** І. Левицького, скрипкове сольо, відіграє Омелян Гладкий.

НЕМА ЧОГО ЖИТИ ПОЗА 45 РІК.

Джозеф Лянтальме, з Линбрук, Л. Ай., Італієць з походження, відобрав собі життя, залишивши картку такого змісту: „Літ 45. А я завжди говорив, що ніхто не потребує людини, котра перейшла 45 рік життя. Тому не хочу справляти нікому клопоту, ні моїй родині ні знакомим".

МОЛИТВИ ЗА — СТАЛІНА.

У Москві викликав велику сензацію обіжник московського митрополита, в якому цей митрополит поручає російському духовенству відправляти богослуження з нагоди 50-літних роковин уродження диктатора СРСР — Сталіна.

ПОЖЕЖІ.

В Журові, у Рогатинщині, невідомі палії підпалили будинки Івана Гучка, в яких містилися і торгівля Соломона Сайфарта. Будинки згоріли, що спричинило шкоду на кілька тисяч золотих. Поліції не вдалось досі відшукати паліїв.

В НІМЕЧЧИНІ НЕ КАРАЮТЬ ЗА ПЕРЕЛЮБСТВО.

Комісія карного закона в німецькому парляменті по довгій дебаті відкинула §312 карного закона, котрий предвиджує на внесення кару вязниці до року за перелюбство. З того приводу вивязалась остра дебата про і контра в цілій німецькій пресі, і ще далеко не знати, як цей параграф в остаточній редакції буде звучати.

ПОГУБНИЙ ВПЛИВ ПОСУДИН З АЛЮМІНІЯ.

Липський „Огляд науки й техніки" доносить, що уживання посудин з алюмінія є часто причиною рака. При варенню топиться якась частина алюмінія, що впливає дуже погубно на стан здоровля тих, що лічаться від рака. Ярина, варена в посудині з алюмінія, витворює отрую. О скільки залишимо в такій посудині якийсь харч, а опісля пригріємо, тоді та отруя така сильна, що може викликати поважне захоріння, а навіть і смерть. Варена в алюміновій посуді вода до чаю або кави викликує хемічний складник, який спричинює внутрішні кровотоки, а також жолудкові пухлини.

НАРОДНІЙ КОМІСАРІЯТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НА УКРАЇНІ БУДЕ СКАСОВАНИЙ.

Комісар землеробства подав проєкт скасування на Україні комісаріяту землеробства й заміни його комісаріятом „соціялістичної перебудови сільського господарства".

ВНЕСЕННЯ В СПРАВІ ВИДАЧІ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

До маршалка польського сойму прийшли внесення в справі видачі судам посла **о. Пелліха.** Видачі пос. о. Пелліха домагається прокуратор окружного суду в Золочеві наслідком обвинувачення його в злочині з § 58 і 65 к. з. (головна зрада та нарушення публичного спокою), якого то проступку нібито допустився о. Пелліх промовою на вічу. Другий посол, якого видачі домагаються суди, це пос. **Целевич,** обвинувачений у пресовому нарушенні з титулу підписування часопису „Свободи", як відповідальний редактор.

ВБИВСТВО.

В Старих Богородчанах хтось почав добуватися в ночі до хати Василя Катринця. Коли цей вийшов з палицею, хтось невідомий стрілив до нього два рази, вбиваючи на місці. Поліція шукає.

ПІСЛЯ СМЕРТИ РЕДАКТОРА „СЕЛЯНИНА".

У Львові помер від затроєння редактор „Селянина" Микола Величковський. Як відомо „Селянина" видає табор Пілсудського, а його тенденція — помирення польського й українського народів і виховання Українців у польськім державницькім дусі. Польська преса бачить у наглій смерти Величковського велику загадковість, а „Дзєннік Людови" пише, що редактор „Селянина" забавлявся останньої ночі в „Европейській Каварні" і в товаристві двох невідомих приятелів вернув в год. 3. рано з каварні до дому при вул. Павлінів ч. 9, де Величковський нагло помер

НА КАРУ СМЕРТИ.

Суд присяглих у Львові засудив дня 7. XII. 1929 р. 31-літнього Михайла Гаврилюка зі села Дзибулки, недалеко Жовкви, на кару смерти. Акт обвинувачення говорить, що Михайло Гаврилюк, який давніше був караний 5-літньою вязницею за вбивство, вернувши з вязниці, убив Аделю Веснер, 18-літню дочку своєї любовниці Кароліни Веснер, яка опікувалася ним і допомагала йому підчас його побуту у вязниці. Михайло Гаврилюк, ідучи до вязниці, залишив Аделю майже дитиною, а повернувши до дому, застав дочку своєї любовниці зрілою дівчиною і хотів навязати з нею любовні зносини, а коли вона на це не хотіла згодитись, Гаврилюк убив її сокирою. Смертний присуд ще не виконаний, бо оборона внесла проти присуду спротив.

ЖИДИ З РОСІЇ БУДУТЬ ПЕРЕСЕЛЯТИСЯ ДО ЕСПАНІЇ

ЕСПАНСЬКИЙ УРЯД ХОЧЕ ЗНЕСТИ ЗАБОРОНУ ПОСЕЛЯТИСЯ ЖИДАМ В ЕСПАНІЇ. ТЯЖКІ УМОВИ ЖИТТЯ НА СХОДІ ЕВРОПИ ТА РЕЛІҐІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗМУШУЮТЬ ЖИДІВ ТІКАТИ ЗВІДТИ.

МАДРИД (Еспанія), 3 січня. — Правительство еспанського диктатора Прімо де Рівери обговорює тепер питання про дозвіл Жидам зі Сходу Европи (Радянська Росія) поселюватися в Еспанії. Економічне становище Жидів та релігійні переслідування змушують їх шукати собі поратунку в переселенню. До Америки щорічно може приїхати не більше як 15,000 Жидів-еміґрантів, в той час, як маси втікачів та потрібуючих переселення значно більші.

440 років тому еспанський король Фердинанд та королева Ізабеля вигнали всіх Жидів з Еспанії й до цього часу істнує заборона їм поселятися в Еспанії та відправляти свої богослуження в синаґоґах. Тепер правительство Еспанії думає знести цю заборону та дозволити Жидам масово переселятися до Еспанії. Дотепер на еспанській території Жиди громадно мешкають лише в Мароку, куди вони виселилися в той час, коли їх виганяли з Еспанії.

СТАНОВИЩЕ В ІНДІЇ ПОВАЖНІЄ.

ВСЕ БІЛЬШЕ ЗРОСТАЄ ЗАГРОЗА БУНТІВ, ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТІВ ТА ВЗАГАЛІ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ БОРОТЬБИ.

ЛАГОР (Індія) 3 січня. — Значно більшу загрозу в Індії уявляє можливість революційної боротьби з представниками анґлійської влади ніж бойкот Анґлії, проголошений націоналістичним індуським конґресом. Річ у тому, що половина депутатів конґресу не бачить нічого злого в тому, що була кинута бомба у віце-короля Індії та в його жінку. Частина членів конґресу вважає спосіб боротьби терором цілком допустимим.

Конґрес проголосив отверту боротьбу за незалежність і зробив постанову про негайне відкликання індуських націоналістів з усіх орґанів місцевих самоврядовань, що функціонують з рамен Великої Британії.

Аґітація за незалежність Індії вже набирає широкого розголосу. Так, наприклад, в місцевому суді судили Індуса за вбивство поліс́мена. Підсудний увійшов в кімнату суду зі співом пісні про посвяту й самопожертву в боротьбі з „урядом мордерців", а потім перед суддями почав викрикувати призиви до війни та до революції. Ці прояви свідчать про те, що боротьба Індусів за незалежність не обмежиться бойкотом, до якого призиває населення Ґанді, але прибере кріваві революційні форми.

ГАЗЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ РОСПОЧАЛАСЯ.

НІМЕЧЧИНА БУДЕ ДОМАГАТИСЯ ЗНЕСЕННЯ ПАКТУ ВЕРСАЛЬСЬКОГО ДОГОВОРУ ПРО САНКЦІЇ ПРОТИ НЕЇ.

ГАҐА (Голяндія), 3 січня. — Сьогодня в пятій годині вечером має роспочати свої засідання конференція в справі остаточного приняття репараційного пляну Йонґа. Делеґати з ріжних держав уже прибули до Гаґи. Між ними панує переконання, що може й з великими труднощами, але всеж конференція успішно закінчить свою працю.

Найбільше затруднень буде зі сторони Німеччини, яка буде домагатися, щоби пакт Версальського договору, по якому союзникам дається право вживати репресій проти Німеччини, коли вона не виконує своїх зобовязань, був знесений. Звичайно Франція буде протестувати проти цього й натомісць вона висовує свій проєкт, що вразі, як хтонебудь не виконає договору Йонґа, справа передається певному розємчому судови.

ДОДЕ ВЕРНУВСЯ.

ПАРИЖ (Франція), 3 січня. — Леон Доде, вожд французьких монархістів і редактор монархістичної ґазети, вернувся до Парижа з Бельґії. В Бельґію він утік два роки тому з французької вязниці, куди його засуджено було за образу шофера, в якого автомобілі знайшли труп сина Доде. Шофер зробив зізнання, що син Доде поповнив самогубство, але батько цьому не повірив і виступив в ґазеті з нападами на шофера, твердючи, що його сина вбито, хоч поліція й слідство підтвердили зізнання шофера.

На внесення політичних ворогів Доде, членів парляменту, президент републики помилував Доде й дозволив йому вернутися до Франції.

НОВИЙ ШЕФ ФРАНЦУСЬКОЇ АРМІЇ.

ПАРИЖ (Франція), 3 січня. — Начальником французького ґенерального штабу призначено ґенерала Вейґана, який в кінці світової війни був правою рукою маршала Фоша. Вейґан ще відомий з того, що в 1920 році вратував Польщу від розгрому її російськими червоними військами.

ДИКТАТОРСЬКІ РЕФОРМИ.

МАДРИД (Еспанія), 3 січня. — Диктатор Прімо де Рівера виступив з заявою, що всі поголоски про його уступлення, або непорозуміння з королем, не мають під собою ґрунту. Навпаки, він думає лише впровадити реформи й дати голос населенню в місцевих орґанах самоврядування. Ці реформи буде провадити поволі на протязі наступного року.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РАЗ У РІК

Зближається Різдво. А з ним і Різдвяна Коляда.

Подумає дехто, що вже вистарчає прочитати наголовок статті й її перші слова, щоби знати, що отсе буде мова про нову „жебранину". Уживаємо нарочно слова „жебранина", бо ще є між нами люди, які глядять на кожду гуманітарну акцію як на жебранину. Є ще такі, що думають, що жебрають тільки одні Українці.

Та жебраємо не тільки ми. „Свобода" звертається звичайно до своїх читачів з закликом памятати в день Різдва за тих Українців, котрі голодують фізично й котрим у тих важких для нашого народу часах не можна дати ще й духової поживи. Та в той спосіб пишуть і часописи инших народів. Жебрає навіть такий богатий нарід як американський. Ріжниця між ним і нами є тільки така, що серед Американців ніхто не уважає тої акції за жебранину. Там збирають і дають жертви з вищого почування людської душі, виплеканого вищою культурою.

Тому на чолі акції за найбільшою „жебраниною", на Червоний Хрест, стоїть сам президент Злучених Держав. Тому найповажніші американські часописи, як от „Ди Ню Йорк Таймс", пишуть день в день від кількох тижнів про допомогову гуманітарну акцію, присвячуючи їй безплатно дуже богато місця. І в той спосіб збирають грубі міліони долярів.

На кілька тижнів до Різдва не можна переїхати собвеями, щоби не натрапити на ріжних колекторів, котрі збирають на ріжні цілі. Що кілька кроків бачимо по вулицях колекторів Армії Спасення, як дзвонять дзвінками і просять прохожих о жертви на ялинку для найбільш нещасних і упосліджених.

Ми, Українці, не викрили нічого нового під сонцем, коли хочемо вкорінити оті культурні й благородні звичаї серед нашого народу. Дотого, коли ми себе самі не споможемо, то на чиюж поміч нам надіятися?

Раз у рік збираємо КОЛЯДУ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ. Це вже ввійшло в нашу традицію, бо збірка на Рідну Школу є матірю усіх збірок, є початком тої великої допомогової акції, яку ми ведемо тепер з року на рік на ріжні краєві потреби і на визвольну боротьбу нашого народу.

Рідна Школа в краю завдячує у великій мірі своє існовання матеріяльній допомозі зза моря. Без неї вона мусілаб зліквідувати у великій мірі свою діяльність, а то й її цілком припинити. Це відомі справи. Розуміють її добре в краю, знаємо про це й в Америці. Тому не забуваймо, що ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА, ЯК ДАВНИМИ ЧАСАМИ ТАК І ТЕПЕР, ПРИЗНАЧЕНА ГОЛОВНО НА ДОПОМОГУ РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ.

ХОРОВІ ТОВАРИСТВА.

Під хоровим товариством треба розуміти товариство співаків-аматорів, сотворене в ціли хорових вистав.

Такі товариства є витвором нових часів. У середні віки, ба навіть у нові часи, аж до 18-того століття хорову роботу робили виключно професіональні музиканти, що складали постійні церковні хори або вдержувалися на дворі короля або аристократа. Публичні концерти давано дуже рідко. З великих співацьких виступів знали тоді передовсім оперу. З огляду на те, що в пости представлення були зборонені церквою й державою, то замісць опер уряджувано хорові вистави, в котрих співано або грано всякі твори, звичайно церковні пісні.

Зі зростом культури зросло замилування до співу й музики. Зчасом люде вже не вдоволялися самим тільки церковним співом. І не вдоволені були вже люде кількома публичними співацькими виставами в рік. Стали люде збиратися частіше для студіовання музичних творів, для співання й грання. Ось так повстали перші товариства любителів співу й музики.

Хорові товариства спершу не розвивалися добре. Вони не ставили собі високої цілі ні завдання. Думали просто поспівати. Як там співали, так співали, а се хористів удоволяло.

Але музичні товариства пішли другою дорогою. Вони звичайно спиралися на професіональних музикантах. Там уже не міг ґрати, хто тільки хотів. Там уже треба було вміти грати. Через те сі товариства поступали скоро вперед в той самий час, коли хорові товариства не поступали. Особливо від часу, як великі композитори Гайдн і Моцарт зробили великі поступи для розвою модерної музики, поступили музичні товариства значно вперед.

Не міг сей поступ музичних товариств не відбитися на розвою хорових товариств. Коли музичні товариства стали хвалитися своїми виставами, тоді для конкуренції з ними стали повставати хорові товариства з більше вправленими хористами та з фаховими діріґентами. Здається, що першим того рода хоровим товариством була Берлінська Співацька Капеля. Повстала вона при кінці 18. віку власне через славу, якою вкрилося музичне товариство. Коли музичне товариство звеличалося в пруській столиці своїми виступами, один діріґент зібрав хор з 20 добірних голосів та пробував конкурувати з музичним товариством. Справа провалилася. Виступ не повівся, і хор перестав відбувати проби. Але справа видно була жива, бо вона не загинула. Хор заспав тільки на одну зиму. На слідуючий рік до хору зголосилося 27 співаків, які мали добрі голоси, готові були приходити точно на співи й проби та платити видатки, потрібні на удержанне діріґента й таке инше. З того часу, з мая 1791. року, рахують існовання першого хорового товариства в світі, Берлінської Співацької Капелі.

З часом Капеля розрослася ще більше. Діріґентом був відомий Фаш, котрий був рівночасно її орґанізатором. Він то розділив справи чисто музичні від справ адміністрації. Адміністрація має управляти хором, але не могла мішатися до справ діріґентури, до справ чисто музичних. Кождий член платив до Капелі вкладку (12 грошів на місяць, — сума, як на ті часи, значна). Коли Капеля потребувала музикантів, вона все наймала фахових.

Ся Капеля виступила вперше не публично, але приватно. Однак приватний виступ тішився таким успіхом, що хористи набрали відваги для публичного. Остаточно Капеля урядила ряд публичних виступів. Публика, що знала перший виступ та готова була Капелю висвистати, побачила, що се вже зовсім друга Капеля. Концерт мав великий успіх. За першим слідували другі. Повстав цілий концертовий сезон. Слідуючої зими повторено. Капеля нарешті добула собі місце в німецькій музиці. Тепер вона вже могла розвиватися далеко краще. Як Капеля набрала слави, то з публики найшлося богато людей, що готові були приступити до Капелі. Тепер Капеля стала вибирати собі співаків; членом міг стати тільки той, кого сама Капеля в члени запросила. Членів зчасом було 115. Рівночасно Капеля могла вже почати рахувати вступ за свої концерти. Се давало Капелі можність удержувати краще свою роботу. Роботу, а не співаків, бо співаки далі осталися аматорами, любителями, які за свої виступи ніякої заплати не брали. Одиноким платним співаком був діріґент хору. Нині ся Берлінська Співацька Капеля вже стара, признана орґанізація. Вона має до шістьсот членів.

Подібні хорові товариства стали за приміром Берліна повставати по других німецьких містах. Спершу, однак, ся справа поступала дуже поволи. За перших 30 літ по повстанню берлінської Капелі повстало в Німеччині всього 10 капель. Але опісля справа пішла скорше, так, що нині в Німеччині нема більшого місточка, яке не малоби власного хорового товариства.

ХОРОВІ ТОВАРИСТВА В АНҐЛІЇ.

В Анґлії хорові товариства розвинулися завдяки зростови музичних свят. Спершу хористів на такі свята підбирано з членів постійних церковних хорів. Але рівночасно до сього додавано ще любителів. Деколи сих аматорів було богато, а хор усе таки співав добре. Се додавало довіря любителям, які зчасом і стали орґанізувати спеціяльні аматорські хорові товариства.

В Анґлії жив тоді німецький музик Гандель, котрий звернув увагу на музичні свята й хорові товариства, писав для них спеціяльні твори та самий диріґував хоровим товариством у Лондоні. Німці, які признавали Ганделя за свого земляка, тішилися поводженнем його в Анґлії. Се їх теж розбуджувало до ще кращого розвою хорових товариств.

ХОРОВІ ТОВАРИСТВА В АМЕРИЦІ.

Америка не могла лишитися богато позаду Німеччини й Анґлії. Та тут треба було вперед перебороти спеціяльну опозицію, бо пуритани противилися співови в церкві. Довго треба було часу, заки у пуританських церквах запанував дещо ліберальніщий дух та заведено спів і музику підчас богослуження. Відтак поступ уже пішов скорше. Почали й у школах учити співу. Спершу вчили тільки „святого" співу, себто гимнів. Але й се вже дало товчок до повстання хорових товариств.

Новий товчок дістав розвій хорових товариств на початку 19. століття, коли завдяки поправленню комунікації з Европи стало напливати до Америки щораз більше еміґрантів. Під упливом анґлійських і німецьких співацьких товариств почали й в Америці повставати товариства Гайдна й Ганделя. Перше таке товариство повстало в Бостоні в 1815. році. Відтак повстало товариство хорове в Ню Йорку. І тут воно розвинулося в другій половині 19. століття завдяки справности діріґентів Леопольда й Вальтера Демроша. Нині великі міста мають по кілька таких хорових товариств, а кожде з них має по кілька тисяч співаків. Такі великі товариства вже можуть клясифікувати своїх членів на початкуючих, вправлених і старих членів. Вони вдержують правильні школи для співу. Кождий співак мусить перейти наперед таку школу, де його навчать читати ноти й співати. Співак мусить удержуватися не зі співу. По скінченню школи він здає іспит та переходить у хор. Товариство відбуває збори кождого тижня та дає правильні публичні концерти. Як в усіх аматорських товариствах, співаки не беруть ніякої заплати за свої виступи, ні заплати в грошах, ні заплати натурою, в гостині. Доходи з концертів ідуть на товариство. Коли доходів не вистарчає на покриття видатків, мусять сей недобір покрити члени. Товариство наймає діріґента; добре товариство старається підобрати відомого музика.

Славні хорові товариства мають нині: Бостон, Ню Йорк, Филаделфія, Шикаґо, Мілвокі та Синсанаті. Велику ролю в американських співацьких товариствах грають Німці, Чехи та Велші.

Вячеслав Будзиновський.

ГЛУХМАН.

(Оповідання).

(3)

— Дай, Боже, здоровля тим хлопцям, що ласі на чужі яблока, бо вони витягли тебе з хати і привели до мене.

— Що мені або тобі з того?

— Я хотів закінчити нашу розмову.

— Вона ніколи не докінчиться. Все урветься недокінчена. Василю, вибий собі з голови. До того, до чого ти йдеш, не прийде.

— Я хочу вилічити себе.

— Не бороню, але не мною

— Я зроблю так, як ти кажеш. Оженюся.

— То чогож ти лазиш за мною? Гадаєш, що оженившися, ще й мене будеш мати під боком? Може й скорше? Може зараз? Бо тобі ще далеко до жінки. Між тобою і жінкою ще три роки у війську. Між тобою і мною... вічність.

— Лиш три роки, Настуню. Три роки, для мене будуть неначе вічністю, але й вони минуть.

— А потому?

— Верну і зараз оженюся.

— І мене хочеш мати як придачу до жінки?

— Або ти не можеш бути моєю жінкою? Може ти вже любиш иншого?

Троха не сплеснула долонями з радости, почувши таке, але перемогла себе. Якось не цілком увірила в щирість його слів. А як і були щирі, то не вірила, щоби його батько згодився на таке.

Не діждавшися відповіди, спитав:

— Любиш иншого?

— Як би любила иншого, була би до тебе не вийшла.

Поплила розмова, як звичайно по такій обопільній сповіди. Між ними був пліт. Так було що ночі до відїзду Василя. Добалакалися до того, що аж до його повороту їх кохання полишиться їх тайною. Вона хотіла так, кажучи:

— Ти богач, я бідна. Ніхто в селі не повірить, що ти справді хочеш женитися зі мною, або хочби хотів, справді оженишся. Всі будуть що инше думати. І батькам ліпше не казати, бо насядуть на них всі сусіди, сусідки, всі куми, свояки і чужі. Будуть бунтувати проти голої і босої. На таку роботу мають довгий час, бо аж три роки. Також просила його, щоби не писав до неї.

— Я неписьменна. Я мусіла би просити когось, щоби прочитав мені. Він язика за зубами не вдержить. Про листи зараз тої самої днини буде знати ціле село.

Послідну ніч, майже цілу були разом. Між ними був пліт. Але той пліт не такий був високий, щоби відгороджував їх уста. З сего обоє користали так обильно, що аж „Циганови", котрого Настя все брала з собою. було того забогато. І собаки бувають заздрісні. Залаяв так голосно і так завзято, що ледви втихомирили його. Ще один працальний цілунок і Настя втікла до хати, бо потерпала, що вся челядь схопиться і вибіжить до саду дивитись, чого „Циган" лає.

Досвіта Василь відїхав. Настя плакала, але того ніхто не бачив.

Поїхав на три роки! Цілі три роки Настя мусіла ждати на його поворот... може на те, щоби оженився з иншою... Не дуже вірила в своє щастя, але рішилася ждати. Була цікава, кілько то днів буде в тих трох роках. Питала і їй сказали, що рік має 365 днів. Записати собі сего не могла, бо була неписьменна. Затямити 365, ще й тричі 365, було тяжко. Погадала, що ліпше рахувати на копи. Отже рік має шість кіп і пять днів. Значить, на поворот Василя треба було ждати днів аж вісімнацять і чверть кіп. Пішла на горіхи, всипала до мішка вісімнацять і чверть кіп, та заховала у своїй скрині. Що днини витягала одного горішка і зїдала. Кілько в мішку горіхів, тільки ще днів її милий буде тужити за нею, вона за ним.

Якось, коли вже минув перший місяць, витягла мішок, висипала горіхи на верету і стала числити. Хотіла вирахувати, кілько ще днів туги і непевности перед нею. Числить, а тут, Матінко Божа! Горішків уже лиш вісім кіп і два! Неначе би вже пройшло десять кіп днів, себто більше ніж половина трилітньої служби Василя. Вона зараз доміркувалася, що хтось помагав їй зїдати горіхи. Скриня не була замкнена, до пекарні заходив пастух. Коли його приперла до муру, сказав, що користав з кождої нагоди, щоби свою кишеню наповнити її горіхами.

Подумала і рішилася час перечислити на гроші, рахуючи кождий день по ґрейцарови. Рік мав би тоді три ґульдени і шістьдесять пять ґрейцарів. Три роки далиби одинацять ґульденів без пяти ґрейцарів. Якби до такої пушки дала тепер трицять ґрейцарів і потому що днини докладала по ґрейцарови, то Василеви скінчиться військова служба тоді, коли в пушці буде десять ґульденів і 95 ґрейцарів. Господар давав їй харч, шмаття і по три ґульдени місячно. Думала, що добре булоби відкладати що днини по шістці, але се булоби можливе тільки в тих місяцях, що мають по 30 днів. Очевидно, також не могла би нічого купити собі.

Купила на торзі черепяну свинку з діркою на хребті, всипала до тої дірки тільки ґрейцарів, кілько днів від відїзду Василя вже минуло і що днини докидала по ґрейцарови. Докидала і докидала, так що з того?! Знала, що два роки минули, бо Василь відїхав в осени, а тут вже надходить трета осінь. Настя хотіла би знати, кілько ще днів до його повороту, а тут не годен порахувати, кілько в свинці ґрейцарів. Порахував би хіба, якиб свинку розбив. Розбивати не хотіла, отже докидала далі. Докидала що днини по ґрейцарови.

Василь чогось то не користав з урльопів, до рідного села не показувався аж до кінця своєї військової служби. Але приїздили його „камрати", його товариші. Вони рознесли по селу вість, що він став капралем. Ся вість Настю сильно затрівожила. Вона думала:

— Коли він вийшов аж на капраля, то як верне, може й не гляне на бідну наймичку? А може він взагалі не верне? Може лишиться у війську „зупаком"? Як буде служити „за зупу" дванацять років, і вийде на фельдфебля, то потому вже не схоче бути хлопом. Піде на якого канцеліста, або листоноса у великому місті, або на возьного до суду. Такий пан і господарської доньки не возьме. Возьме яку панну з міста...

Такі сумніви ставали щораз частіші, щораз треваліші. На свої надії Настя стала дивитися як на ріжні любі сни, які, коли проснулася, розвіялись. І ті її розмови з Василем через пліт перейшли до снів. Троха зітхала, троха плакала нишком, але таки додумалася до того, що ліпше днів не рахувати, свинки більше ґрейцарами не годувати. Ще раз витягла свинку зі скрині, важила її в руках, стерла з ока сльозу і не докинувши ґрейцаря, кинула свинку назад до скрині. Так свинка вже цілий тиждень лежала негодована.

Неділя неділею, церква церквою, а хати і в свято хтось мусів пильнувати. Без ніякої опіки годі було лишати хату головно тому, бо церква була аж в сусіднім селі і ті, що ішли до церкви, чи будьтоби до церкви, скорочували собі дорогу через подвірє Заболотного. Зробився такий звичай, що ґаздиня і наймичка мінялися. Одної неділі до церкви ішла ґаздиня, наймичка лишалася в хаті. Другої неділі ґаздиня лишалася дома, наймичка ішла до церкви.

Тої неділі, коли Настя кинула до скрині свинку перший раз ненагодовану, до церкви ходила ґаздиня. Нині була Настина неділя і вона пішла. В церкві зачала Отче наш, але не докінчила, бо слова чогосьто попуталися. Зачала Вірую і не докінчила. Зачала Помилуй і таксамо не дав їй далі молитися образ капраля, що не думає вертати домів, а далі буде служити у війську, щоби заслужити собі якусь панянку. Стуманіла стояла до кінця богослуження. У филі народу, що виходив з церкви, і вона виплила на свіжий воздух. Нараз вона здрігнулася, бо хтось коло неї ґукнув:

— Чи то не ти Настя Думич?

— Або що? — спитала, неначе нагло розбуджена з глибокого сну.

Коло неї стояв паламар і каже:

— Я вчора ходив до міста. Був на почті та забрав усе, що було до нашої парохії. Взяв також листи до вашого села. Між ними є один лист до Насті Думич у Заболотного. То хіба ти.

— До мене лист? Та від кого?

— Або я знаю від кого? І відки, годі доміркуватися, бо печатка дуже затерта.

— До мене ніхто не пише.

— Пише, чи не пише, а лист до тебе є.

— Деж той лист?

— На попівстві. Як єгомосць вернуть з церкви, то іди до парохіяльної канцелярії і скажи, що там, на полици до тебе лист.

Сказав і пішов далі. А у Насті духа заперло, серце заковтало так, неначеб хотіло з грудий вискочити. Як паламар сказав правду, то лист міг бути хіба від одного Василя. Але що він міг писати їй? Як її любить і хоче з нею женитися, то сего не потребує писати, бо вже сказав. Сказав, забожився і клятьбу припечатав горячим цілунком. Як би не хотів далі служити у війську, то також не потребував писати, бо ось-ось приїхавбиц сам. Хіба що лишається у війську на дванацять років, отже пише їй, щоби дурно не марнувала літ, ждучи на нього...

Зачала наново переживати свої розмови з Василем і цілунки через пліт. Все те нагадувала собі так живо, неначе би воно тепер ділялося. Сумніви щезали і виринала певність, що лист не відкличе сказаного перед його відїздом.

(Дальше буде).

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ НА РІДНИЙ КРАЙ.

Клівленд, О.: о. Лев Левицький $10 (по половині на Рідну Школу і „Просвіту").

Перт Амбой, Н. Дж. По $25: Павло Гаврилів, Михайло Жилка, Стефан Гомусяк і Теодор Гавриш. По $10: Осип Білоган, Петро Ковальчик, Стефан Дембіцький. По $5: Йосиф Буката, В. Дарко й Михайло Хабрак. Разом $145 на Рідну Школу.

Джансон Сити, Н. Й.: о. Михайло Запаринюк $2 на Рідну Школу.

Ню Йорк, Н. Й. В. Дроботій $2 на Рідну Школу.

Мидлтавн, Н. Й. Г. Гнатів $5 на інвалідів і бойовий фонд.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕМПІОН.

Всі американські ґазети розписуються дуже широко про нашого земляка Бронка Наґурського як футболевого грача. Всі признають, що він вибивається на перше місце, а Вести ще не мали такого грача.

От тут у нас в Шикаґо сперлися між собою Чехи з Поляками, бо одні й другі стояли на тім, що Наґурський походить з їх народу. З того виринуло велике непорозуміння, так, що покликали американського репортера, щоби він провірив справу. І як потім описав репортер, Наґурський не заявив себе ні Поляком ні Чехом, а тільки Українцем. Отсе примір для наших батьків, як треба виховувати своїх дітей. Університет і слава, яку здобув собі Наґурський серед Американців у спорті, не захитали його благородними почування до свого великого й славного, хоч тепер поневоленого народа. Українство не було йому перешкодою до його слави, а навпаки, українство викликало зацікавлення серед самих Американців. Це видно найкраще по тім, що пишуть американські ґазети.

Ми раді, що маємо вже Ґалайка і Коцана, котрі брали участь по стороні Америки в світовій Олімпіяді, а тепер маємо ще Наґурського, нового чемпіона, котрий ще певно нераз заяснiє, як ясніє тепер із сторін усіх американських ґазет.

Дмитро Островський,
Шикаґо, Ілл.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 4 січня, в годині 8.15 вечер, в льокали Січи ім. Б. Хмельницького, 46 Сейнт Маркс Плейс, Ню Йорк. Всі члени зобовязані явитися на сей мітінґ. Не явившийся член заплатить $1 кари. — Н. Близнак, секр.

Учитель: Отже, як я вам уже сказав, земля обертається довкола сонця.

Ученик: А якже є в ночі, прошу пана професора?!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОСТОН, МАСС.

Листопадове Свято.

Я хочу говорити про листопадове свято, яке наша громада обходила цього року. За почином о. Й. Желіхівського, пароха української православної церкви, і тов. „Запорожська Січ", сестрицтва „Непорочного Зачаття Пр. Богородиці", відд. 238 У. Н. Союза й Рідної Школи передові громадяни підготовили свято як найліпше, щоби хоч раз у рік влаштувати память великого дня воскресення нашої держави на західних українських землях.

Свято відбулося 24. листопада. У неділю в десятій годині ранком, о. Й. Желехівський відправив торжественну Службу Божу. На відправу явилось маса вірних громадян так, що церква була заповнена старшими й молодшими. По Службі Божій о. Желехівський виголосив патріотичну проповідь і згадав про ті часи, коли ми мали державу, як то всі радувалися, але під напором Ляхів ми знову стратили її, та не треба падати на дусі.

Згадав про наших героїв, яких ми нині память обходимо. Промова була зворушаюча й присутні плакали за рідними, за тим цвітом нашим, що молоде своє життя віддав за свободу й волю України. Одинацять літ тому ми мали свою державу, а нині Ляхи дикі на заході, а червоні Москалі на сході, нищать наш безборонний нарід. Але „не тішся, Ляше, що по Збруч то ваше! Вернуться ще тії Стрільці Січовії, задрожить іще Варшава".

Прикінци о. Желехівський завізвав до жертв на наших нещасних інвалідів і сам перейшовся за збіркою. Зібрано було близько сотку долярів. Більше як за всі минувші роки. Це показує, що наш нарід починає розуміти, хто він, ким і за що закутий.

Друга частина свята складалася з концерту, деклямацій і реферату.

В шестій годині вечером почався святочний концерт. Вступне слово виголосив гр. Н. Давискиба. Він коротко пояснив численній публиці значіння цього свята й обовязки наші супроти вітчини. Мушу згадати тут, що на концерт явились всі члени товариств бостонських Українців, а між ними й члени тов. ім. М. Драгоманова, від. 39 У. Н. Союза. Значить всі Українці прийшли й українська парохіяльна галя не могла всіх змістити. Потім хор під проводом о. Желехівського відспівав одну пісню „Пробудися, встань народе". Далі деклямували шкільні діти: О. Харина — „Чи Ти мене, Боже милий", М. Дмитрюк — „Усюди зрада, зрада"; А. Заяць — „Кавказ"; А. Піняк — „Шляху назад нам нема".

Хор відспівав: „Реве та стогне" і „Крилець".

Святочний реферат виголосив о. Желехівський. В одногодинній бесіді він представив присутним картину наших визвольних часів, наших змагань за свою державу. Напятнував ворогів наших Ляхів і Москалів, як то вони брехливими обіцянками манили наших селян, а при помочи Антанти знову нас поневолили. „Але це на короткий час, — казав бесідник. — Наш нарід знемігся під великою силою ворогів, але коли він відпічне, тоді знову заграють сурми, полине пісня з уст міліонів, які хмарою будуть наступати на ворогів. Так як тому 11 літ повівав синьо-жовтий прапор наш на ратушу у Львові і як тому рік назад на мурах святого Юра повівав прапор У. В. О., той, що голосить смерть Ляхам, так знова будуть по всіх містах і по всій Україні повівати наші славні козацькі прапори, яких уже сини України не випустять зі своїх рук на віки".

Дальше загрівав до витревалости, до згромадження своїх національних сил на завтра, бо коли прийде слушна година, то аби ми всі були готові для посвяти за свій край, за народ, за Неньку Україну.

Закликав бесідник іти слідами наших славних Січових Стрільців, наших Запорожців, славних козаків, слідами Мазепи й Хмельницького. Не спочиньмо доти, доки не осягнемо побіди над ворогами.

Потім Н. Давискиба знов забрав голос і попросив присутних, котрі не зложили своїх жертв підчас панахиди над могилою в церкві, зложити її тепер. Знова зібралося понад 30 долярів.

Далі відбулося діточе представлення „Русалка Дністрова". Деклямували: С. Штоґрин — „Гей та вставаймо"; М. Скалецька — „Сурма грає"; Л. Желехівський — „Не спіть"; А. Шафранська — „Поклик"; М. Шафранська і З. Волощук — „Україна"; І. Сілінський — „Наша славна Україна"; І. Ярош — „Поклик Січовиків". О. Довганчук — „В світ за очи".

Дует „Ой на горі жито" відограли на скрипках і відспівали сини о. Желехівського Мирослав і Володимир. Сольо відспівала молоденька школярка Ю. Довганчук — „Скажи мені правду". З. Волощуківна відспівала сольо „Світе тихий". Дует „Качки" відспівали і відограли Володимир і Мирослав Желехівські. Всі виконавці були нагороджені бурею оплесків.

Вязанку українських пісень відограла смичкова орхестра, зложена з молодих українських скрипаків, а саме: А. Чопик, А. Івашків, М. Желехівський, В. Желехівський, М. Ярош, А. Пашак, В. Панькевич, Я. Нечай, М. Кучер, П. Безкостий, І. Улашкевич, В. Волощук, Я. Яворівський, під проводом о. Желехівського, який богато труду поклав, щоби свято випало як найкраще.

Також оркестра дітей добродія Гумковича, яку щороку комітет запрошує на свято. Вони своїм знанням музичним є приміром для инших родичів. На цьому святі відограли вязанку пісень, за що їх публика нагородила бурею оплесків.

Шкільні діти відограли представлення „При ватрі". Дальше промовляв бувший український посол в Анґлії А. Марґолін. Шановний гість сам свідок подій на Великій Україні, сам працював для визволення українського народа. Він коротко зясував українські змагання, але згадав за антанту яка нас віддала на поталу ворогам, не вислухавши наших домагань. Дальше говорив він, що вже зближається час, що на Великій Україні будиться наш великан, якого ніхто вже стримати не зможе й він власними силами знищить ворогів. На закінчення шановний бесідник сказав: „Наслухався я тут пісень і щебетання ваших діточок. Будьте певні, що коли так своїх діточок виховуватимете для свого народа межи чужими, тут, де є „мелтінґ пат", котрий перетоплює чужинців на Американців, а зможете своїх дітей батьківської мови вивчити так добре, то будьте певні, що не вмре Україна, а оживе й буде жити як одна з найбільших держав східної Европи. Тільки працюйте, орґанізуйтеся, дайте себе всюди пізнати, а коли світ вас пізнає, тоді скорше станемо вільні". Промову А. Марґоліна нагородила публика бурею оплесків.

Всі у своїх продукціях вивязались якнайліпше й свято випало знаменито.

При кінці забрав слово д. І. Чопик і закликав до солідарности й до любови один одного, бо Лях ніколи не щадить. „Доки не буде між нами згоди, то нам тяжко буде вести боротьбу. Нехай це велике свято злучить нас, дітей одного народа, в одну велику силу, якої ніхто не змігби побороти. Вже досить було роздорів, пора помиритись, цього вимагає національна гідність" — закінчив він свою промову.

Потім хор відспівав „Не пора" і „Ще не вмерла Україна".

Всі підбадьорені святом, розійшлися вдоволені з галі.

Н. Давискиба.

—o—

ҐЕРИ, ІНД.

Московські наймити при „роботі".

Від якогось часу взялися у нашій громаді большевицькі перевертні до „роботи". Робота у їхнім розумінню, це розбивання українських національних орґанізацій, паплюження наших провідних людей і наших визвольних змагань. Це у них називається „лекціями". Як відомо певно й другим громадам, то таких лекторів чи там провокаторів наплодилось тепер богато. Пускаються на легкий хліб. Бож плюгавити всіх і вся річ не тяжка. До цього не треба ніякого знання.

Завдяки таким „лекторам" розбили большевики у нас народну школу. Національні елементи уступили і перенеслися до Українського Народного Дому й там ведуть другу школу.

Тепер взялися перевертні до наших запомогових орґанізацій. Особлившу увагу звернули на Тов. ім. Т. Шевченка, від. 100 У. Н. Союза, яке має коло 80 членів і понад $1,000 в готівці. Ота тисячка то їм найбільше доскулює, бо вони раді би її видати на большевицьку пресу. От тому ходять вони по хатах і намагаються внести роздор між членів.

Та ми, Союзовці, маймо свій розум. Вміли ми самі без перевертнів майно призбирати, вмітимемо без них і ним рядити. Наша орґанізація побудована на національнім і демократичнім ґрунті. Тут нема місця для всякої міжнародної збиранини.

Всі як один стережім майна Товариства й приходім на місячні збори, які відбуваються що другу неділю кождого місяця в Українськім Народнім Домі при 1001 Клівленд Стр.

Член У. Н. Союза.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА У ВИЛЬНІ ПРОТИ ЧЕРВОНОГО ТЕРОРУ.

Українське студентство у Вильні на надзвичайних сходинах, відбутих дня 1. грудня 1929 року, ухвалило рішучий протест проти терору і знущань червоних катів над українським народом на Великій Україні і шле катованим братам своє найщиріше співчуття. Рівночасно осуджує розкладову роботу москвофільства і радянофільства на наших землях та солідаризується з резолюціями львівського студентства.

За Президію зборів:
Н. Сагайко, голова;
І. Завадович, секр.

Найбільший і найліпший вибір Українських і Російських Рекордів можете знайти у нас.

Почту оплачуємо самі, коли замовлення є на 5 або більше рекордів.

ДАРОМ ПАЧКУ ГОЛОК ДО КОЖДОГО ЗАМОВЛЕННЯ РЕКОРДІВ.

Ми висилаємо те, що ви замовите. Рекорди є добре оаковані і ГАРАНТУЄМО, що дійдуть до вас в як найліпшому порядку. Замовлення висилаємо того самого дня.

Columbia

ПОПРОБУЙТЕ НАШУ ОБСЛУГУ. ЗАМОВТЕ НИНІ ТО ЗАВСІҐДИ БУДЕТЕ ЗАМОВЛЯТИ У НАС.

КОЛЯДИ НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „БАНДУРИСТ" під управою Г. КИРИЧЕНКА
10" 75 ц.
27200F (Бог ся Рождає (Радість нам ся являє
27199F (Добрий вечір, Тобі (На Йорданській річці

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ХОР
27195F (Вселенная веселися (Ірод цар

УКР. ЦЕРКОВНИЙ КВАРТЕТ
E4043 (Бог предвічний (Христос родився
E7308 (Радуйтеся усі люди (В яслах лежить, хор

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА З КОЛЯДНИКАМИ
12" $1.25
70011F (Вертеп, часть 1 і 2 (Різдвяний образ)
10" 75 ц.

СВЯЩ. К. КИРСТЮК, барітон з акомпаніяменто органа і дзвонів
10" 75 ц.
27110F (Рождество Твоє, Христе Боже наш (Йордан

ХОР ІМ. ЛИСЕНКА З ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., дірігент А. ГЕЛА
27155F (Дивная новина (Херувими свят і Стань Давиде
12" $1.25
70013F (Слава в Вишних і Всяческая (Рождество Христове і Понад (Вифлеемом

МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК, барітон
27015F (На небі зірка (Всі разом співайте!
12" $1.25
70000F (Бог предвічний, часть 1. (Бог предсічний, часть 2.
70003F (Отче наш (Вірую

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, барітон
10" 75 ц.
27068F (Бог Натуру (Во Вифлеємі
27069F (Ой там на Йордані (Щедрий Вечір нині
27077F (Сійся, родися на щастя на здоровля (Пішла мати на границю

НОВІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА зі співом
10" 75 ц.
27204F (Змовини, часть 1 (Змовини, часть 2

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА МИХАЛА ТОМАСА
27205F (Підгірська Коломийка (Гуцулка в Семеречині

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І СОНЯ ЛІЩАК, з акомп. орхестри
27203F (Весілля в Пенсильвані, часть 1 і 2.

ОРХ. БРАТТЯ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ співає Текля Дячек
27202F (Як мі на поділлю, так мі на Завіслю (Як летіли гуси з далекого краю

ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА
20187F (Комаринська (Сільська Полька

КОЛЮМБІЯ МІЖНАРОДНА ОРХЕСТРА
12" $1.25
59056F (Сантіяго Вальц (Абандонадо Вальц

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА. Сопран сольо МАРІЯ ОДИНСЬКА.
27201F (Іван убийник (Просьба жінки до чоловіка

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „БАНДУРИСТ" під управою Г. КИРИЧЕНКА.
27200F (Бог ся рождає (Радість нам ся являє
27199F (Добрий вечір тобі (На йорданській річці

ОРХЕСТРА БРАТТЯ „ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ".
27198F (Танець нашого Івана (Полька „Од терника до терника".

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, барітон з акомп. орхестри.
27197F (Ой, скажи, мила (На каміню мармуровім

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ КВАРТЕТ.
27196F (Нова радість стала (Небо і земля

ЛЮБА ВЕСЕЛА, СОПРАН, з акомпан. орхестри.
27194F (Віють вітри (Ой, там у лісі

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, БАРІТОН, з акомпан. орхестри.
27193F (Кажуть люди (За горами, за лісами

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
27192F (Полька „Горпина" (Козак „Петрушка"

САМУІЛ ПИЛИП І ЙОГО ЛЕМКІВСЬКА ОРХЕСТРА.
27189F (Музика в корчмі, танець (Де ти був Янічку, полька
27186F (Лемківський Мадяр, танець (Лемківська тряска, танець

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА, з акомпан. орхестри.
27188F (Жнива (Бувай здорова
27184F (Лобода (Пристріт
27183F (Презент з Европи (Пан фрейтер

ОРХЕСТРА БРАТТЯ „ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ".
27191F (Зелена поляна (Широкий місточок.
27190F (Як я прийшов з корчми до дому. (Каська ґембу дає, Марина ся сміє.
27185F (Горіла сосна (Затож ми ся дівче сподобало
27182F (Червона ружа, жовтий квіт (На Поділю білий камінь.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
27187F (Метелиця-сліговиця, танець (Козак Завидія, танець
27178F (Танець по шлюбі (Полька для всіх

МИХАЛО ЗАЗУЛЯК, БАРІТОН, з акомпан. орхестри.
70017F (Хто, хто, Николая любить ч.1 (Хто, хто, Николая любить, ч.2

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „СУРМА", з акомпан. орхестри. — Сопран сольо Е. Корнат.
70015F (Вечерниці, часть 1 (Вечерниці, часть 2

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „СУРМА" з акомпан. орхестри. — Сопран сольо Віра Барчанівна.
70016F (Вечерниці, часть 3 (Вечерниці, часть 4

ЛЕМКІВСЬКА ОРХЕСТРА ІВАНА КОЛОЧАКА.
Співають: Юстина Мусяла, Дорка Петрочко і Тимко Крукар.
27181F (Лімківський Балець, часть 1 (Лемківський Балець, часть 2

МАРКО ЗЕЛІЗНИЙ З МАКСИМОВКИ з акомпан. ліри.
27180F (Пісня про жовняра, часть 1 (Пісня про жовняра, часть 2

САМУІЛ ПИЛИП, ДЖАН КАРЛЯК І ІХ ЛЕМКІВСЬКА ОРХЕСТРА.
27179F (Скрипка грає, бас гуде, (Далівський танець. танець

27198F Полька „Од Терника до Терника" ... Орх. Браття Голутяки-Кузяни
27201F Просьба жінки до чоловіка .... Укр. Орхестра П. Гуменюка. Сопран М. Одинська

Пишіть по безплатний катальоґ українських і російських рекордів. Ми висилаємо за посліплатою по цілих Злучених Державах і Канаді.

UKRAINIAN AMERICAN RECORD CO.,

86 Second Ave., близько 5-ї вул. Dept. S, New York City

Відтворено кождого дня і в неділі.

УКРАЇНСЬКА МАСАРНЯ

ПРОДАЄМО СВІЖЕ СВИНСЬКЕ МЯСО (JERSEY PORK), КОВБАСИ, САЛЬЦЕСОНИ, ШИНКИ І Т. П. НА ВСЯКІ ОКАЗІЇ. ВСЕ ВЛАСНОГО ВИРОБУ. ЦІНИ УМІРКОВАНІ.

ВАСИЛЬ ЖУК, властитель,
250 FIRST AVE., (межи 14. а 15. ул.) NEW YORK, N. Y.

ВПРОСТ

BALTIC AMERICA LINE

НА УКРАЇНУ

BALTIC AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА

ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІГОМ І АМЕРИКОЮ

яка оперує найбільшими, найпоспішнійшими і найвигіднійшими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ І ДАНЦІҐОМ.

Поспішні і вигідні получення залізничі можна дістати з ДАНЦІҐУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Ціни як найнизчі. Знаменитий харч і обслуга. Орхестра, рухомі образки, ігри і всякого рода инші інтересні забави.

Українці навчилися з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепроваджуванням і переношенням багажу, умучуючим подорожуванням залізничим і малими кораблями, те все оминете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА

каблем або почтою.

Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Републики

ҐАРАНТОВАНА

ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ коли шлете гроші.

Голосіться до місцевих агентів або

BALTIC AMERICA LINE

8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.

Другі офіси в Pittsburgh, Chicago, San Francisco, Seattle і головніших містах Канади.

ДОЛЯРИ ДО КРАЮ

ВИСИЛАЄМО ТЕЛЕҐРАФІЧНО, РАДІОМ І ПОЧТОЮ.

Виплачуємо в американських долярах, по найнизших цінах від пересилок.
Спроваджуємо родини до Америки і виробляємо всі потрібні папери для їх виїзду.
Продаємо шифкарти до краю і з краю на всі лінії.
Полагоджуємо всякі справи нотаріяльні тутейші і старокраєві.
Виробляємо контракти купна і продажі по дуже уміркованих цінах.
Еґзамінуємо абстракти, виробляємо морґечі, асекуруємо доми, меблі, автомобілі, виставові вікна і т. и. 280—

У всіх наведених повисше справах по інформації звертайтеся до УКРАЇНСЬКОГО БЮРА, на адресу:

МИХАЙЛО КЛИМ

2016 WEST CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ.

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

Кровні, Скірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, Умову діпресію, Заворотп, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невральґію, Побільшені Залоза, ВСІ Хронічні Шкалубини. Легких, Бронкітіс, Носові і Горляні хороби, Ревматизм, Сціятика і Лумбаґо. Мущини і женщини щасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд через цілий час курації. Мої ціни приступні.

Екзамінація крови, хемічні тести, Х-Рейс

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ. ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
межи 4-ою Евнею і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер: в неділі від 9-тої рано до 4-тої поп.

ВИІМКОВА ПРОДАЖА! Правдиві ВІКТОР ВІКТРОЛІ пускаємо точно за ПОЛОВИНУ ЦІНИ деякі й за $47.50

12 ВИБРАНИХ РЕКОРДІВ З КОЖНОЮ ВІКТРОЛЕЮ ДАРОМ

умови $1 тижнево

Прийдіть і огляньте нашу повну збірку Ортофонічних Віктроль.

Найбільший склад Українських і Руських Рекордів і Музичних Рольок.

СТАРА СОЛІДНА

EUROPEAN PHONOGRAPH Co.

10TH STREET & AVENUE A., NEW YORK CITY.

ВЖЕ МОЖНА НАБУДИ У КНИГАРНІ „СВОБОДИ" ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЄНДАР

ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 75 ЦНТ.

Замовляти в адміністрації „Свободи":

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ ОДНОФАМІЛІЙНИЙ ДІМ з 7 кімнат, разом з бизнесом. Сей бизнес вироблений, 11 літ в тім місци. Продам дім і бизнес за $8,000, або сам бизнес за $1,500. близько бозів, стріт кар і стації. Голоситися під ч. 3-8
183 VAN WINKLE AVENUE, JERSEY CITY, N. J.

ВИЙШОВ З ДРУКУ ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ МУЗИЧНИЙ КАТАЛЬОҐ.

Хочете купити щонебудь і защадити доляри, пришліть 10 ц. на пересилку катальога. Пишіть. 286—
SURMA,
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

ПРОДАЄ ДОМИ в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська Фірма С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОБЗІСТОГО
EXCHANGE REALTY CO.
41 East 7th St., New York City
Tel. Orchard 9677. 16-

НОВІ ДОМИ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. які знаходяться напроти Гай Школи, і в недовзі підійдуть до високої вартости, тож тільки там купуйте. Будівничий коло домів кождої неділі від години 1-шої до 6-тої пополудни. 301-3
JOHN GINDA,
390 Grant Ave., Carteret, N. J.
Tel. 1062 Carteret.

НА ПРОДАЖ 1 акер землі і дім з 6 кімнат, ґарадж на один автомобіль, 1 миля від міста і головної дороги; фабрики на місци. Ся реальність находиться 14 миль від Нюарку. Ціна $5,000, готівки скільки зможете. Голоситися до: 298-
JOHN HAYDUK,
453 Bloomfield Ave., Caldwell, N. J.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на 1, 2 і 3 морґечі. Шери продається: Preferred шер $25.00. Common шер $20.00. По всякі інформації голосіться до котрогобудь з понизших урядників: І. Лисак, предс., 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; М. Брудер, секр., 17 Market St., Newark, N. J.; Т. Каськів, касієр, 600 High St., Newark, N. J.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

ЕМІЛІЯ УГОРЧАКОВА має великий склад найкращих українських строїв і ріжних костюмів до аматорських представлень і народних виступів, як також прибори до характеризовання. При замовленнях треба присилати точний спис осіб і потрібних річей. Випозичає також народні строї хотячим фотографуватися. Замовлення на костюми до представлень треба присилати що найменьше 8 днів перед представленням на слідуючу адресу:
Mrs. E. UHORCHAK,
216 Washington St., Jersey City, N. J.

Phone: Brunswick 7187.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається переглядланнем абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys,
310 VICTOR BUILDING,
WASHINGTON, D. C.

Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жаданнє, даром. Напишіть також над яким винаходом працюєте тепер і пришліть нам шкіц і опис до переглянення, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільші признання, уміркованї ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаємо даром.

БІЛЬШЕ ЯК 125

РІЖНИХ МАЛЮНКІВ УКРАЇНСЬКИХ, ПОЛЬСЬКИХ І АМЕРИКАНСЬКИХ — ЯК СТІННІ КАЛЄНДАРІ

НА 1930 РІК

Калєндарики друковані в двох кольорах і відриваються кождого місяця. Висилаємо почтою оден за 30 центів, або 4 за доляра, пересилку самі оплачуємо. Спис калєндарів висилається даром.

Для бізнесменів вишлемо 100 календарів за $15.00 вже з надруком вашого адресу. 263—

Зголошуйтеся сейчас до нас:

BELL BOOK & CALENDAR CO.,
123 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.
(Betw. 7 & 8 Street)

DR. M. SMITH

переніс свій офіс під число 67 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

Dr. A. L. CEASAR
спеціяліст у всіх хоробах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
Години: 10—12, 6—8
127 EAST 84th STREET, межи Park і Lexington Ave. NEW YORK, N. Y.
В неділі від 10 рано до 1 пополудни.

АКУШЕРКА І ЛІКАР
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SCHMULENSON,
271 E. Broadway, 1st fl., New York
Tel. Orchard 8121

УКРАЇНСЬКА БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ
БРАТІВ ДОРШ

НА СВЯТА
спеціяльно великий вибір:
КОВБАС,
КОВБАСОК,
ПОРОСЯТ,
ВУДЖЕНОЇ і СВІЖОЇ ШИНКИ та
ВСІХ СОРТІВ МЯСА.

По суботам оден продукт по гуртовій ціні. Свіжі поросята. Спеціяльно смажимо й готуємо для весіль і забав. Знижка реставраціям. 286-

G. DORSCH & BROS.
98 FIRST AVE., cor. 6th ST.,
NEW YORK, N. Y.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКО-РУСКИЙ МУЗИКАЛЬНИЙ СКЛАД В НЮ ЙОРКУ

„МЕТРО"

58 Секонд Евня (між 3 і 4 вул.), Ню Йорк, Н. Й.

ДАЙТЕ ДІТЯМ МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ!

ЦІЛИЙ СКРИПКОВИЙ ҐАРНІТУР що включає Скрипку, Смичок, Футерал і всі прибори —

СПЕЦІЯЛЬНО ЗА $8.75

Великий припас Балалайок, Ґітар, Друмлів, Мандолін по спеціяльно низьких цінах.

Маємо також Українські і Руські Ноти для співу і музики. Багато ріжних Українських і Руських Рекордів.

Жадайте нашого безплатного Катальога.

METRO MUSIC CO.,
58 Second Avenue,
New York City.

Всі замовлення виконуються скоро і ретельно в день одержання.

ПОЗІР! РОДИМЦІ!
ВІДПОРУЧАЄМО НА РІЗДВЯНІ СВЯТА
ВУДЖЕНІ КОВБАСИ, ШИНКИ, САЛЬЦЕСОНИ, КИШКИ, ЛІБЕРКИ
також другі роблені і приряджувані на старокраєвий спосіб з найліпшого ґатунку мяса.

SEFCSIK & CO.
140 — 1st AVENUE,
(межи 8-ою і 9-ою ул.),
NEW YORK CITY.
Telephone Algonquin 9238.

PAINFUL CORNS

Loosen—Lift Out

A little known Japanese herb, the discovery of an eminent German scientist (Dr. Stickel) instantly soothes the corn, callous or wart, then loosens it so that shortly you can lift it right out. This new discovery called "Corn Fly" excites the white blood corpuscles to action and granulates the corn at its root so that it drops out and leaves no trace of scar or soreness.

You will also find "Corn Fly Foot Bath Powder" a boon for sore, tired or perspiring feet.

"Corn Fly" for corns, 35c, "Corn Fly Foot Bath Powder" 25c, and "Corn Fly Bunion Remedy" 50c, (all three—$1.10 value—for $1.00), are sold under a positive money-back guarantee by Hi-Gene Co., Newark, N. J., or local druggist.

ПОЗБУДЬТЕСЯ ШКІРНОЇ НЕДУГИ

через уживання знаменитої Гоючої Масти „SAWIEC", котра принесла скору поміч тисячам, які є вповні вдоволені з її знаменитого результату.

У всяких випадках, як: екзіма, свербіння, опарення, попечення, задавнені рани, текучі рани і всякі другі шкірні недомагання, всегда уживайте цю знамениту масть. Вдоволення ґарантоване Висилаємо „Sawiec" на кожну адресу. Замовте сьогодня, ціна $1.00, а заплатите листоношови при дорученню.

WAKIE PRODUCTS CORP.
Dept. U-10, BLOOMFIELD, N. J.
Дж. Вашкевич, аптикар-властитель.

WAKIE PRODUCTS CORP.

ПОКОНАНО РЕВМАТИЗМ

Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки усувають болі і терпіння, спричинені недомаганнями Нирок, Печінки і Міхуря. Це не є якесь новітнє медичне відкриття, але відоме поверх 200 літ лікарство на ріжні недомагання. Його приємно брати. В кожній аптиці, в трьох величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кожнім пуделку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

ІВАН СЕНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА БРУКЛИН, Н. Й. І ОКОЛИЦЮ

Обслуга чесна і дешева. Достава автомобілів на всякі оказії.
137 NORTH 7th ST., КОЛО BERRY ST.,
BROOKLYN, N. Y.
Phone: GREENPOINT 0569.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchord 2568

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобілі на весіля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
34 E. 25th St., Bayonne, N. J.
Telephone 540

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ.

які можна набути у книгарні Свободи

ЗУСТРІЧ. Новорічна песа-казка в 2 дії. В. Королів-Старий ... 15 ц.
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, драмована казка в 2-ох діях. Я. Вільченко .... 20 ц.
ЗОЛОТИЙ ЧЕРЕВИЧОК, песа-казка для дітий у 6-ох картинах. Галина Орлівна .... 15 ц.
ПРОГУЛЬКА, комедійка на одну дію. Ст. Чубатівна .... 15 ц.
ТАРАС ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях .... 15 ц.
САМОТНИЙ У ЛІСІ, песа на одну дію. Е. А. Чебишева-Дмитрова .... 10 ц.
МАЛИЙ ТАРАС, діточа песа на 3 дії. В. Щолінський .... 20 ц.

Повисші книжочки можна одержати в книгарні Свободи. Замовлення будемо висилати тільки по одержанню належитости. Не будеться звертати уваги на такі замовлення, які при...

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.